

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 1302

DOM
2009-03-10
Stockholm

Mål nr
M 4784-08

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, miljödomstolen, dom 2008-05-20, i mål nr M 3062-07, se bilaga

KLAGANDE

Dan Åkesson
Vårbäcksvägen 45
244 93 Kävlinge

MOTPART

1. Eolus Vind AB, 556389-3956
Väpnaregatan 17
281 50 Hässleholm

2. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

SAKEN

Tillstånd till gruppstation med vindkraftverk

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen avslår Dan Åkesson överklagande.

Dok.Id 811054

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 2

Telefon
08-561 670 00
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Dan Åkesson har yrkat att Miljööverdomstolen avslår bolagets tillståndsansökan om uppförande av vindkraftverk.

Bolaget och länsstyrelsen har bestritt yrkandet.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har vidhållit vad de anfört tidigare och tillagt i huvudsak följande.

Dan Åkesson

Kulturlandskapet i omgivningarna är hårt belastat och i stora stycken redan överexploaterat vilket strider mot miljöbalkens intentioner, särskilt 2 kap. 6 §. Det saknas helt numerisk praxis på hur långt denna exploatering bör tillåtas och det blir sålunda fråga om en mer eller mindre skönmässig bedömning. Skyddsavstånd mellan verk och fastigheter bedöms annorlunda internationellt – i Tyskland 1500 meter och i Södervidinge endast 700 meter. Nuvarande skyddsavstånd på 700 meter är endast att uppfatta som ett mycket ungefärligt riktvärde, och det torde finnas skäl att mer precist fastslå vad den enskilde medborgaren måste tåla innan en olägenhet är för handen. 700 meter i ett flackt flertusenårigt kulturlandskap är ringa jämfört med samma skyddsavstånd i tät skogsmark.

Det är vidare högst otillfredsställande att bolagets uppgifter vad det gäller beräkning av bullernivåer tas för givna utan någon form av validering från tillsynsmyndigheter, ackrediterade mätinstitut eller data baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet. Länsstyrelsen har inte redovisat hur de har kontrollberäknat bullerberäkningarna. Vidare har inte företaget alls specificerat verkens tekniska design. Bullernivåerna torde vara helt beroende av vilken konstruktion bolaget avser att använda. I tillståndet finns inga specifikationer av vare sig propellrar, växellåda eller generatortyp.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen avstyrker bifall till överklagandet och vill samtidigt förtydliga att verksamhetsutövaren är skyldig att följa de villkor som framgår av beslutet. Länsstyrelsen vill även förtydliga att kommunens översiktsplan är vägledande för lokaliseringsfrågor men inte bindande. Av policyn framgår att kommunen generellt bedömer att en minsta zon om 700 meter kring bostadshus erfordras för att minimera risken för olägenheter för närboende. Enligt länsstyrelsens uppfattning bör skyddsavstånd till bostäder liksom vilket avstånd som krävs mellan olika vindkraftsanläggningar avgöras i varje enskilt fall utifrån de störningar som verksamheten kan medföra.

Bolaget

De vindkraftverk som kommer att etableras kommer inte att ha högre källjud än vad som har angivits i bullerberäkningarna, d.v.s. 102,8 dB (A). Beräkningen är baserad på den av Naturvårdsverket rekommenderade metoden ”Ljud från vindbaserade vindkraftverk”, vilket är den vedertagna metoden för beräkningen av ljud från vindkraftverk.

Bolaget räknar med att livslängden på vindkraftverken är cirka 25 år. Det finns dock en chans att livslängden är längre, varför bolaget anser att tillståndet bör gälla t.o.m. den 31 december 2044. När det gäller anläggningstiden är det tekniskt och ekonomiskt möjligt med en kortare anläggningstid än 5 år. Det avgörande i detta projekt kommer dock vara när bygglov beviljas, vilket troligtvis kommer att dröja några år. Därför anser bolaget att det är lämpligt att de byggnads- och anläggningsåtgärder som krävs för verksamheten ska ha vidtagits senast den 31 december 2014.

REMISSYTTRANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kävlinge kommun

Kommunen har antagit en vindkraftspolicy för att få en avvägning mellan etablering av vindkraftverk och hänsyn till närboende och landskapsbild. Med utgångspunkt från denna anser kommunen att det p.g.a. vindkraftverkens storlek och därmed dominans i landskapsbilden, närheten till bostäder samt det ringa avståndet till två andra grupper av vindkraftverk saknas förutsättningar för etablering av de aktuella vindkraftverken. Vindkraftverken kommer enligt kommunens bedömning att medföra avsevärda olägenheter för de närboende och för landskapsbilden.

Svalövs kommun

De pågående diskussionerna om ny sträckning av väg 108 och trafiksituationen i det aktuella området är en kritisk fråga och en regional angelägenhet. Vägverket har tidigare anfört att en etablering av de aktuella vindkraftverken utgör ett problem för fortsatt planering. Svalövs kommun anser därför att regionala intressen måste få en starkare betydelse vid bedömningen. Svalövs kommun har utarbetat en vindkraftspolicy där bl.a. avståndet 700 meter till befintlig byggnad utgör en restriktion. Denna inriktning finns också redovisad i kommunens översiktplan från 2007. Översiktplanen och policyn är förvisso bara vägledande dokument men de ger ändå uttryck för en samlad bedömning och avvägning som speglar den erfarenhet och uppfattning som råder i det aktuella området. Skånes slättområde är förvisso tätbefolkat, men det finns utrymme för vindkraftsetablering även med hänsyn till inriktningen i Svalövs kommuns policy. Det är dock inte självklart att dessa områden bör vara gränsområden mellan två kommuner.

Eslövs kommun

Avståndet till närmaste vindkraftgrupp som ligger i Reslöv är cirka tre kilometer. Enligt Eslövs kommuns vindkraftspolicy bör avståndet mellan grupper vara tre till fem kilometer. Vindkraftverken kommer att vara 125 meter höga och placerade i ett öppet landskap. De kommer därmed att bli väl synliga för närboende. Begränsad klimatpåverkan är ett nationellt, regionalt och lokalt miljömål som bl.a. innebär att andelen förnyelsebar energiproduktion ska öka. I detta fall bör regeringens mål avseende utbyggnad av vindkraftverk och begränsad klimatpåverkan väga tyngre än den olägenhet närboende kan ha av att ha vindkraftverk åt flera riktningar.

Energimyndigheten

Energimyndigheten anser att lokaliseringen kan tillåtas. Kommunens vindkraftspolicy från 2004 är vägledande men omfattar slutsatser som enligt myndighetens bedömning

är alltför generella och långtgående. Som exempel kan nämnas: vindkraft är inte lämplig i Öresund, fler vindkraftverk än de befintliga fyra kan inte tillåtas och att avståndet mellan vindkraftparker ska vara minst fem kilometer. Dessa ställningstaganden stärker inte betydelsen av nämnda vindkraftspolicy. Ställningstagandet att vindkraft inte är lämplig i Öresund uppfattar myndigheten som alltför allmänt för att vinna någon större tilltro. Frågor om t.ex. avstånd till bostadshus och avstånd mellan olika vindkraftanläggningar måste givetvis prövas i varje enskilt fall även om det finns en vindkraftspolicy. Avgörande blir då förutsättningarna på platsen. Energimyndigheten anser vidare att de utredningar som redovisats i målet är utförda enligt vedertagna metoder och i branschen etablerad praxis och därmed tillräckliga som underlag för beslut om tillåtlighet och villkor

Boverket

Enligt 1 kap. 3 § plan- och bygglagen (1987:10) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Den ska ge vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. För beslut enligt bl.a. miljöbalken ska också hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Hushållningsbestämmelserna konkretiseras och utvecklas i översiktsplanerna. I förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. anges i 5 §: "Den myndighet som skall tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, skall i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen."

Översiktsplanen och dess underlag ska ge en samlad bild av olika allmänna intressen och vilka anspråk som riktas mot ett område. Kommunen prioriterar härefter i planeringsprocessen vilka allmänna intressen som ska ha företräde om de inte är förenliga. Kommunen anger också rekommendationer för den hänsyn som bör tas vid åtgärder som påverkar mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen är inte bindande för prövning av planfrågor enligt PBL eller annan lagstiftning, men ska beaktas vid myndigheters beslut om mark- och vattenanvändningen. Det finns också möjlighet att göra en fördjupning av översiktsplanen för en del av kommunens yta eller ett tillägg till översiktsplanen för att väga in ett särskilt intresse. Avgörande för översiktsplanens tyngd är beroende av att dess ställningstaganden är väl genomtänkta, välgrundade och tydligt uttryckta samt att kommunen själv uppfattar planens ställningstaganden som aktuella och viktiga och hävdar dem både i sin egen planering och i förhandlingar med intressenter och företrädare för omvärlden.

Kommunfullmäktige ska enligt 4 kap. 14 § PBL pröva översiktsplanens aktualitet minst en gång varje mandatperiod. Samtidigt som en översiktsplan ska ge uttryck för bedömningar på lång sikt, vilket bland annat krävs för större investeringar i enskilda projekt ska den ge en möjlighet för kommunen att utveckla och förnya ställningstaganden i en viss fråga. Regering och riksdag har poängterat översiktsplanens betydelse i samband med vindkraftens utbyggnad bl.a. i vindkraftspropositionen 2005/06:143. Där pekas på nödvändigheten av en aktiv översiktsplanering som kan möta behovet av och klarlägga förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraften. Om områden för etablering av vindkraften behandlas i

översiktsplanen kan en utbyggnad underlättas genom att detaljplaneprocessen, bygglovhanteringen och även tillståndsprocessen förenklas.

En aktuell översiktsplan är grunden i PBL-systemet. Alla kommuner har inte haft resurser till att aktualisera översiktsplanen. I takt med vindkraftsutbyggnaden har många kommuner försökt hantera detta genom att utarbeta vindkraftspolicys eller andra planeringsunderlag som stöd för beslut i enskilda ärenden. Dessa planeringsunderlag är inte alltid inarbetade i översiktsplanen i den bemärkelsen att frågan bearbetats i en planeringsprocess på det sätt som krävs enligt PBL. Detta innebär att en avvägning gentemot andra allmänna intressen inte genomförts och inte heller antagits av kommunfullmäktige. Fr.o.m. den 1 januari 2008 kan översiktsplanen ändras genom ett tillägg för ett speciellt ämnesområde, t.ex. vindkraft, eller som en fördjupning inom en del av kommunens yta. Ett tillägg till en översiktsplan som hanterats enligt processreglerna i PBL utgör en del av översiktsplanen och har samma betydelse som denna för efterföljande planering och prövning. En vindkraftspolicy eller annat planeringsunderlag som inte har hanterats enligt processreglerna för en översiktsplan och därmed inte heller lett till en ändring av översiktsplanen kan inte ges samma tyngd som en översiktsplan vid efterföljande planering och prövning enligt PBL och annan lagstiftning.

Kävlinge kommuns vindkraftspolicy har inte lett till en ändring av den gällande översiktsplanen från 2002. Vindkraftspolicyn är antagen av kommunfullmäktige och har enligt protokollet från den 13 maj 2004 varit föremål för samråd men inte varit utställd. Därmed har den inte genomgått en förankringsprocess enligt PBL. Boverket anser att vindkraftspolicyn därmed inte kan ha samma tyngd som en översiktsplan enligt PBL. Ställningstagandet i ett enskilt ärende får då baseras på en allmän lämplighetsbedömning där vindkraftspolicyn utgör en del av underlaget. Av handlingarna i ärendet har inte framgått något som föranleder Boverket till ett annat ställningstagande vad gäller lämpligheten för den aktuella vindkraftsetableringen än vad Länsstyrelsen i Skåne län och miljödomstolen kommit fram till.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att den ansökta lokaliseringen inte strider mot kommunens översiktsplan men väl mot den policy som kommunen antagit. Frågan är då vilken betydelse detta har för prövningen.

Miljööverdomstolen delar Boverkets uppfattning att en aktuell översiktsplan är ett viktigt dokument som har stor betydelse vid lokaliseringsprövningen. Det stämmer också med den praxis som Miljööverdomstolen tillämpar i mål om vindkraft. Kommunens allmänna vindkraftspolicy som inte har förankrats på det sätt som gäller för en översiktsplan har däremot enligt Miljööverdomstolen i princip inte större tyngd än ett yttrande från kommunen.

Som miljödomstolen konstaterat ligger Dan Åkessons bostadshus på ett sådant avstånd från de planerade vindkraftverken att han inte kommer att drabbas av störningar som inte kan accepteras. Inte heller i övrigt finns några skäl som talar för att den ansökta vindkraftsetableringen inte skulle kunna accepteras. Överklagandet bör därför avslås.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, miljörådet Lars Hydén samt hovrättsråden Henrik Runeson, referent, och Karin Kussak.

Föredragande har varit Erik Ludvigsson.